

Årsredovisning 2010

Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag

Årsredovisning 2010

Innehållsförteckning	Sida
Förvaltningsberättelse	3
Femårsöversikt och nyckeltal	5
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Förändringar i eget kapital	9
Kassaflödesanalys	10
Resultatanalys	11
Noter	12
Redovisningsprinciper (not 1)	12
Väsentliga överväganden och bedömningar som påverkar redovisningen (not 2)	14
Risker och riskhantering (not 3)	14
Noter till resultat- och balansräkning	19
Styrelse, revisorer och verkställande ledning	27

Bolagsstämma hålls den 15 juni 2011

Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag
Medborgarplatsen 3
118 26 Stockholm

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF) avger härmed redovisning för räkenskapsåret 2010, bolagets sextonde verksamhetsår.

Organisation

Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF) som startade sin verksamhet den 1 januari 1995 meddelar direkt försäkring avseende allmän ansvarighet i Sverige – försäkringsgren företags- och fastighetsförsäkring (försäkringsklass 13). Bolaget med säte i Stockholm, är ett ömsesidigt försäkringsbolag delägt av samtliga landsting, Region Skåne, Västra Götalandsregionen och Gotlands kommun och har som uppgift att meddela ansvarsförsäkring för patientskador i hälso- och sjukvården enligt patientskadlagen.

Från den 1 januari 2010 har LÖF övertagit verksamheten i dotterbolaget PSR Personskadereglering AB (PSR). PSR var ett skaderegleringsföretag vars huvudsakliga verksamhet utgjordes av reglering av patientförsäkringsskador för LÖFs räkning. Övertagandet av verksamheten är en naturlig följd av att PSR varit ett helägt dotterbolag sedan 2003. Bolagen har sedan flera år suttit i samma kontorslokaler och arbetat nära varandra. Den sammanslagna verksamheten förväntas leda till ökad effektivitet, lägre kostnader och förbättrad intern kontroll. Övertagandet inkluderar tillgångar, skulder, rättigheter, skyldigheter samt personal. PSR försattes i likvidation i samband med att LÖF övertagit verksamheten. Slutredovisning av likvidationen har avgivits av likvidatorn i november 2010 och bolagsstämman har godkänt likvidatorns slutredovisning och fattat beslut om ansvarsfrihet till likvidatorn i december 2010.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

LÖF försäkrar landstingens, Region Skånes, Västra Götalandsregionens och Gotlands kommuns ansvarighet gentemot patienter som skadas i samband med hälso- och sjukvård.

LÖF:s ansvarighet är begränsad för varje skadehändelse till 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller när ersättningen bestäms samt för varje skadad patient till 200 gånger detta basbelopp för varje skadehändelse. Styrelsen kan medge ex gratia, att överskrida maximibelopp i försäkringsvillkor och lagstiftning, för att tillförsäkra patient som fått kroppsskada/personskada skälig levnadsstandard enligt LÖFs styrelses definition.

Skadeutveckling

2010 anmäldes knappt 10 500 (10 100) skador till landstingens patientförsäkring, vilket utgör en ökning på 4 %. Vanligast är skador inom ortopedi, kirurgi och andra verksamheter med stora operationsvolym. Exempel på skador är infektioner vid ren kirurgi, blödningar, skadade kärl, nerver och skelettskador vid protesinläggningar. Andra vanliga skador är merskador på grund av försenad eller felaktig diagnos.

Ca 44 % av patienterna som anmälde en skada 2005-2010 beviljades ersättning. Enligt patientskadlagen lämnas ersättning bara om skadan hade kunnat undvikas av en erfaren specialist. Man kan inte få ersättning enbart för att behandlingen inte leder till önskat resultat eller att det uppstår en komplikation. Under 2010 betalades det ut ca 421 (406) mkr i ersättningar till patienter och efterlevande. De vanligaste ersättningsbeloppen ligger under 25 kkr. Antalet beslut var ca 10 300 (10 300). Sex månader efter skadeanmälan hade 79 % (76 %) av patienterna fått besked om skadan var ersättningsbar eller ej.

Skadeförebyggande arbete

LÖF arbetar aktivt med skadeförebyggande verksamhet och har samarbete med medicinska professioner för att i tvärprofessionell samverkan minska vårdskador inom bland annat förlossningsvård, höft- och knäoperationer samt komplikationer vid bukkirurgi. LÖF återför regelbundet information om sina skadeanmälningar till sjukvården. Utifrån denna statistik väljs områden ut för det skadeförebyggande arbetet. Bolaget anordnar tillsammans med SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) och Socialstyrelsen den 6:e nationella patientsäkerhetskonferensen den 12-13 september 2011.

Personal/Administration

Medelantalet anställda verksamhetsåret 2010 uppgår till 112 (6). Ökningen av medelantal anställda utgörs främst av övertagen personal från det tidigare dotterbolaget PSR. Medelantal anställda föregående år inklusive det övertagna dotterbolaget PSR var 107. Bolaget har låg personalomsättning och en medelålder på 44 år.

Aktuarietjänster har tillhandahållits av Alpha Consulting A/S. Medelsförvaltningsavtal rörande placeringstillgångar har ingåtts med SKL. Avtal har tecknats med Aon Insurance Managers (Sweden) AB gällande funktioner för regelefterlevnad och riskkontroll.

Under 2011 tillsätts nyinrättade tjänster inom bolagsjuridik och finansförvaltning innebärande att extern konsultation inom dessa områden minskar.

Styrelsens arbete

LÖFs styrelse har haft tio sammanträden under 2010, varav fyra varit telefonmöten. Under året har styrelsen fastställt aktuella styrdokument. Styrelsen har bland annat behandlat tillsättande av ny verkställande direktör, framtida finansiering av LÖF, egen beräkningsmodell för solvens, likvidation av dotterbolaget PSR och sammanslagningen av verksamheterna samt skadeförebyggande insatser.

Risker

Riskerna kan delas in i tre huvudgrupper: försäkringsrisker, finansiella risker och operationella risker. I not 3 beskrivs bolagets risker och riskhantering.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i LÖF har utvecklats planenligt under verksamhetsåret. Inom parentes angivna tal avser motsvarande

period under 2009 för moderbolaget. Det tidigare dotterbolaget PSR har likviderats varför ingen koncernredovisning enligt ÅRFL behöver upprättas från och med 1 januari 2010. De tidigare redovisade koncernuppgifterna visade en mindre avvikelse jämförelsemässigt mot moderbolagets uppgifter. Jämförelseår i årsredovisningen avser således moderbolaget.

Premieinkomst

Premieinkomsten uppgick till 975 000 (950 000) kkr.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar uppgick till 840 894 (652 901) kkr. Årets skadeutbetalningar, inklusive driftskostnader för skadereglering uppgick till 540 894 (532 369) kkr och avsättningen för oreglerade skador ökade med 300 000 (120 532) kkr. Den totala ökningen jämfört med år 2009 förklaras främst av att 2009 års skadekostnad i ett historiskt perspektiv var låg, 2010 års skadekostnad ligger i linje med bolagets prognos.

Den totala skadekostnaden för åren 1975-2010 beräknas till 11 099 mkr exklusive kostnaderna för patientskadenämnden, varav 633 mkr beräknas för försäkringsåret 2010.

Kapitalavkastning

Den totala kapitalavkastning uppgår till 16 699 (21 356) kkr vari ingår aktieutdelning uppgående till 0 (0) kkr.

Årets resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 128 445 (296 253) kkr.

LÖFs konsolideringskapital ökade med 14,2 % och uppgår till 983 980 (861 934) kkr.

Resultatet efter skatt och avsättning till säkerhetsreserv uppgår till 0 (0) kkr.

Väsentliga händelser

Överklagandet av Finansinspektionens beslut om varning och straffavgift beslutet

Som framgår av bolagets årsredovisningar 2008 och 2009 har Finansinspektionen efter platsbesök hösten 2007 meddelat bolaget en varning samt påfört en straffavgift om 2 000 kkr i en skrivelse daterad 2008-04-25. Bolaget överklagade därefter Finansinspektionens beslut vad gäller varningen till Kammarrätten och vad gäller påföljden till Länsrätten. Kammarrätten har under våren 2010 avslagit överklagandet och LÖF har beslutat att inte överklaga beslutet vidare.

Finansiering

Styrelsen har under året hänskjutit till bolagsstämman att fatta beslut om bolagets framtida finansiering. Beslut har tagits på extra bolagsstämma i juni 2010 att till årsskiftet 2010-2011 formalisera bolagets fordran på försäkringstagarna per 2010-12-31 genom utställande av reverser som räntebeläggs. Vid en ytterligare extra bolagsstämma i oktober 2010 beslutades att ägarnas tidigare årliga skuldökning mot LÖF ersätts med inbetalningar från och med 2010. Fordran på försäkringstagarna i årets bokslut är oförändrad jämfört mot föregående års bokslut.

VD-skifte

Lars Andåker har tillträtt som verkställande direktör från och med den 1 april 2010. Dessförinnan var Agneta Peterz tillförordnad verkställande direktör sedan den 21 september 2009.

Solvens 2

Ett nytt solvensregelverk (Solvens 2) för den europeiska försäkringsbranschen är under utveckling och beräknas införas hösten 2012. 2008 lät LÖF två aktuarier, var för sig, analysera vad Solvens 2 skulle innebära med dåvarande standardmodell (QIS 4). Analyserna visade på ett ökat kapitalkrav om solvensreglerna tillämpas. Bolaget har valt att utforma en intern modell som bättre beskriver bolagets risker och innebär ett reducerat kapitalkrav. 2009 påbörjades utvecklingen av en partiell intern modell som presenterades för Finansinspektionen våren 2010. Bolagets intention är att få modellen godkänd och tillämpa denna när solvensreglerna träder i kraft. Under 2010 deltog LÖF i kvantitativ förstudie 5 (QIS 5).

Ny Patientsäkerhetslag från 2011

En ny patientsäkerhetslag trädde ikraft den 1 januari 2011. Lagen innebär bland annat utökad upplysningsskyldighet från vårdgivare till patient och närstående vid vårdskada. Under de senaste 10 åren har anmälningarna ökat i snitt med 1-2 % per år. Den nya lagen kan medföra en accelererad ökning av antalet anmälda ärenden. LÖF har förhoppningar att vårdgivarnas intresse för skadeutfallet ökar ytterligare och att eventuella mörkertal i "missade" anmälningar minskar.

Framtidsutsikter

LÖF har en unik försäkringssituation där bolaget lämnar patientskadeersättning för personskada som orsakas patient i samband med vårdskador, oavsett om vården sker inom landstingen eller hos privata vårdtagare, som är underleverantörer till den offentliga sektorn. Detta innebär att skadestatistiken från LÖF ger stor kunskap både om motsvarande skadepanorama, men också om eventuella skadetrender då nya behandlingsformer införs. Många aktörer, inte minst från andra länder, tar del av denna kunskap och använder den i sitt skadeförebyggande arbete.

Bolagets nya finansieringsmodell innebär en ökad tydlighet och transparens i hur bolaget fungerar och styrs. Detta tillsammans med interna förstärkningar inom bolagsjuridik och kapitalplaceringskunnande ger en ökad stabilitet och innebär också en anpassning till nya solvensregler. LÖF har idag en stark kapitalbas.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen 200 000 kkr. Styrelsen och verkställande direktören föreslår att beloppet disponeras enligt följande:

I ny räkning överförs	<u>200 000 kkr</u>
	200 000 kkr

Femårsöversikt och nyckeltal (kk)

Resultat	2010	2009	2008	2007	2006
Premieintäkt	975 000	950 000	890 000	810 000	912 000
Kapitalavkastning, netto i Försäkringsrörelsen	16 699	21 356	25 660	7 959	7 391
Övriga tekniska intäkter	197	-	-	-	-
Försäkringsersättningar	-840 894	-652 901	-869 688	-800 582	-934 442
Driftskostnader	- 22 557	-22 302	-19 549	-13 108	-13 559
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	128 445	296 153	26 423	4 269	-28 610
Årets resultat	0	0	0	0	0
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar (verkligt värde) inkl Kassa och Bank	1 014 695	587 266	435 134	327 346	314 229
Försäkringstekniska avsättningar	6 035 000	5 735 000	5 614 468	5 306 629	4 978 150
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	200 000	200 000	200 000	100 000	-
Obeskattade reserver	779 717	652 972	348 333	316 215	300 559
Övervärden/undervärden i obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 263	8 962	-3 388	-	2 392
	983 980	861 934	544 945	416 215	302 951
varav uppskjuten skatt i konsolideringskapital	205 066	171 732	97 533	88 540	84 826
Kapitalbas	979 717	852 972	548 333	416 215	302 951
Erforderlig solvensmarginal	283 165	310 557	310 557	303 363	303 398
Nyckeltal					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	86,25	68,73	97,72	98,84	102,46
Driftskostnadsprocent	2,31	2,35	2,20	1,62	1,49
Totalkostnadsprocent	88,56	71,08	99,92	100,46	103,95
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning %	1,95	2,74	4,43	3,52	5,67
Totalavkastning %	1,74	2,74	4,43	3,52	5,67
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad %	101	91	61	51	33

Resultaträkning (kk)

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse	Not	2010	2009
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	(4)	975 000	950 000
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	(5)	16 699	21 356
Övriga tekniska intäkter		197	-
Försäkringsärsättning (efter avgiven återförsäkring)	(6)		
Utbetalda försäkringsärsättningar före avgiven återförsäkring		-540 894	-532 369
Förändring i Avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-300 000	-120 532
		-840 894	-652 901
Driftskostnader	(7)		
		-22 557	-22 302
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		128 445	296 153
Icke-teknisk redovisning			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		128 445	296 153
Kapitalavkastning, intäkter	(8)	19 641	22 105
Kapitalavkastning, kostnader	(9)	-2 942	-749
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-16 699	-21 356
Övriga intäkter		-	100
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		128 445	296 253
Bokslutsdispositioner			
Mottaget koncernbidrag		-	8 411
Avsättning till säkerhetsreserv		-126 745	-304 638
Resultat före skatt		1 700	26
Skatt på årets resultat	(10)	-1 700	-26
Årets resultat		0	0
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		0	0
Totalresultat			
Årets resultat		0	0
Totalresultat hänförligt till försäkringstagarna		0	0

Balansräkning (kkkr)

Tillgångar	Not	2010-12-31		2009-12-31	
Placeringstillgångar					
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>					
Aktier och andelar i koncernföretag	(11)	-		11 513	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	(12)	991 978	991 978	558 147	569 660
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring, försäkringstagare	(3)	6 000 000		6 000 000	
Övriga fordringar		516	6 000 516	57	6 000 057
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	(13)	1 608		118	
Kassa och bank		18 454	20 062	20 157	20 275
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränteintäkter		16 274		12 093	
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 881	19 155	2 457	14 550
Summa tillgångar			7 031 711		6 604 542
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
<i>Fritt eget kapital</i>					
Balanserat resultat		200 000		200 000	
Årets resultat		-	200 000	-	200 000
Obeskattade reserver					
Säkerhetsreserv			779 717		652 972
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Avsättning för oreglerade skador	(14) (15)		6 035 000		5 735 000
Skulder					
Övriga skulder	(16)		10 168		15 951
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			6 826		619
Summa eget kapital, avsättningar och skulder			7 031 711		6 604 542

Poster inom linjen

Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelse

	Not	2010-12-31	2009-12-31
Tillgångar med förmånsrätt	(17)	6 427 349	6 100 000
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga
Åtaganden		inga	inga

Förändringar i eget kapital (kkkr)

Eget kapitalräkning 2010

	Garanti kapital	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	-	-	200 000	-	200 000
Årets resultat	-	-	-	0	0
Belopp vid årets utgång	-	-	200 000	0	200 000

Eget kapitalräkning 2009

	Garanti kapital	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	-	-	200 000	-	200 000
Årets resultat	-	-	-	0	0
Belopp vid årets utgång	-	-	200 000	0	200 000

Kassaflödesanalys (kkkr)

Den löpande verksamheten

Försäkringsverksamheten

Inbetalda premier

975 000

650 000

Utbetalda skador

-527 161

-529 079

Utbetalningar avseende driftskostnader

-20 708

-23 931

427 131

96 990

Placeringsverksamhet

Erhållna utdelningar på aktier och liknande värdepapper

-

-

Erhållna räntebetalningar på räntebärande värdepapper

19 266

17 766

Utbetalda räntor avseende räntebärande värdepapper

-

-

Köp och försäljning av värdepapper

-448 100

-125 318

-428 834

-107 552

Övrigt kassaflöde från den löpande verksamheten

-

19 552

Kassaflöde från den löpande verksamheten före räntebetalningar och skatter

-1 703

8 990

Finansieringsverksamhet

Ovillkorat kapitaltillskott

-

7 139

Periodens kassaflöde

-1 703

16 129

Kassa och bank

Kassa och bank vid årets början

20 157

4 028

Kassa och bank vid periodens slut

18 454

20 157

Periodens kassaflöde

-1 703

16 129

Resultatanalys (kk)

			Direkt försäkring i Sverige, Företags- och fastighetsförsäkring
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Not	Totalt 2010	
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	1)	975 000	975 000
Kapitalavkastning överförd från försäkringsrörelsen		16 699	16 699
Övriga tekniska intäkter		197	197
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	2)	-840 894	-840 894
Driftskostnader		-22 557	-22 557
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		128 445	128 445
Avvecklingsresultat tidigare år		-41 046	-41 046
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring			
Avsättning för ej intjänade premier o kvardröjande risker		-	-
Avsättning för oreglerade skador		6 035 000	6 035 000
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		6 035 000	6 035 000
Noter till Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse			
1) Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)		975 000	975 000
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)		975 000	975 000
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier o kvar dröjande risker		-	-
2) Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)		-840 894	-840 894
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		-540 894	-540 894
Förändring i ersättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-300 000	-300 000

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Företagsinformation

Denna årsredovisning för Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag har upprättats och godkänts för publicering av styrelsen och verkställande direktören den 25 mars 2011 och kommer att föreläggas bolagsstämman 2011 för fastställande. Bolaget är ett svenskt ömsesidigt försäkringsbolag med säte och huvudkontor i Stockholm, Sverige. Bolagets huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

LÖF upprättar från och med 2007 finansiella rapporter enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag, (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. LÖF tillämpar lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2008:26. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Redovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden. De finansiella rapporterna och noterna presenteras i tusentals svenska kronor (kkkr) om inte annat anges.

Nedan följer kommentarer till de för LÖF viktigaste redovisningsprinciperna.

Tillämpade principer för poster i resultaträkning

I resultaträkningen sker en uppdelning i resultatet för försäkringsrörelsen, det tekniska resultatet och det icke-tekniska resultatet, som i huvudsak är hänförligt till kapitalförvaltningen. Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare, det vill säga överföring av försäkringsrisk enligt definitionen i IFRS 4 Försäkringsavtal.

Premieinkomst

Med premie avses den ersättning som ett försäkringsbolag erhåller av försäkringstagaren för att acceptera överföring av försäkringsrisk. Premieinkomsten redovisas efter förfallodagsprincipen. Det innebär att premieinkomsten redovisas i resultaträkningen när årspremien eller, vid uppdelning av den avtalade försäkringsperiodens premie på flera delbelopp, när den första delpremien förfaller till betalning. Premieinkomsten avser hela försäkringsperioden oavsett om premien är aviserad eller ej.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. Den del av kapitalavkastningen som anses belöpa på försäkringsrörelsen förs över från kapitalförvaltningens resultat till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen.

Försäkringsersättningar

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering. Avsättningar för oreglerade skador indelas i rapporterade och befarade skador (IBNR).

Driftskostnader

Resultaträkningens tekniska resultats redovisade driftskostnader för perioden uppdelas på driftskostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastningen ingår driftskostnader för finansförvaltningen. Driftskostnader för skadereglering redovisas bland försäkringsersättningar i resultaträkningen. Driftskostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader och funktionsindelas utifrån följande funktioner; Skadereglering, Administration och Finansförvaltning.

Pensionskostnader, pensionsförpliktelser och andra ersättningar till anställda

Pensionsförpliktelser omfattar pensionsplaner genom kollektivavtal och socialförsäkringslagar samt vissa individuella avtal. Det förekommer både förmåns- och avgiftsbestämda planer. LÖF redovisar samtliga pensionsplaner enligt tryggandelagen. Pensionskostnaden utgörs av den premie som erläggs för tryggnad av pensionsförpliktelserna. Enligt kollektivavtalet erbjuds vissa anställda att erhålla pension vid 62-års ålder. Avgiften härför kostnadsförs när möjligheten utnyttjas.

Skatt

Företagets skatt för perioden utgörs av aktuell och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänförs till periodens skattepliktiga resultat. Inkomstskatten under året var 26,3 % av den beskattningsbara inkomsten. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattepliktiga värde och dess bokförda värde. Uppkomna skattemässiga underskott redovisas som uppskjutna skattefordringar om det bedöms sannolikt att de kan utnyttjas mot skattemässiga överskott i framtiden. Aktuell och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Placeringsstillgångarna har klassificerats såsom investeringar som hålls till förfall och har värderats till upplupet anskaffningsvärde.

Fordringar

Fordringar har klassificerats såsom lånefordringar och kundfordringar och redovisas till det belopp som förväntas inflyta. Avsättning för osäkra fordringar görs normalt utifrån en individuell värdering av fordran.

Materiella tillgångar

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod är fem år för alla inventarier.

Kassa och bank

Kassa och bank består av banktillgodohavanden och har klassificerats som lånefordringar och kundfordringar.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av

- Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt
- Avsättning för oreglerade skador.

Avsättningarna motsvarar förpliktelserna enligt ingångna försäkringsavtal.

Samtliga avtal är klassificerade som försäkringsavtal enligt IFRS 4.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen för ej intjänade premier beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, ska avsättning för ej intjänade premier förstärkas med ett tillägg för kvardröjande risker. Beräkningen av avsättningen för kvardröjande risker ska även beakta ännu ej förfallen terminspremie.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till LÖF, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering. Avsättningen för oreglerade skador beräknas med hjälp av statistiska metoder eller genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Oftast används en kombination av de båda metoderna, beslutade skador bedöms

individuellt och tillägget för inträffade men ännu ej rapporterade skador, IBNR-avsättningen, beräknas med hjälp av statistiska metoder. Avsättningen för oreglerade skador diskonteras ej med undantag för avsättningar för skadelivräntor som nuvärdesberäknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder med beaktande av förväntad inflation och dödlighet.

Not 2 Väsentliga överväganden och bedömningar som påverkar redovisningen

Vid upprättande av finansiella rapporter i enlighet med lagbegränsad IFRS förutsätts att styrelsen och företagsledningen gör bedömningar och antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Bedömningarna och antagandena är bland annat baserade på historiska erfarenheter och kunskaper om försäkringsbranschen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa bedömningar. Bedömningar gjorda av styrelsen och företagsledningen vid tillämpningen av lagbegränsad IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna samt bedömningar som kan medföra väsentliga justeringar i de finansiella rapporterna kommenteras nedan.

Värdering av placeringstillgångar

LÖF har valt att tillämpa det så kallade historiska anskaffningsvärdet alternativet i IAS 39 vid redovisningen av samtliga finansiella placeringstillgångar då placeringstillgångarna behålls till förfall.

Försäkringstekniska avsättningar

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till LÖF, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen beräknas med hjälp av statistiska metoder eller genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Dessa avsättningar är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. Avsättningsrisk kommenteras vidare i not 3 och en redogörelse för bolagets skadekostnadsutveckling de senaste åren finns i not 15.

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, förstärks avsättningen med ett tillägg för kvardröjande risker. Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvens och andra faktorer som påverkar behovet av nivåstillägg. Även denna avsättningsrisk kommenteras i not 3.

Not 3 Risker och riskhantering

Risk och riskhantering utgör en central del av LÖFs verksamhet. Nedanstående not omfattar en beskrivning av LÖFs riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets försäkringsrisker, finansiella risker och operativa risker.

Syfte med riskhantering och kontroll

Riskhanteringen syftar till att ge styrelse och verkställande direktör en samlad bild över bolagets risker och att möjliggöra en effektiv styrning och hantering av de risker som identifieras.

LÖF hanterar risker med tydligt definierade strategier och ansvarsområden samt med väl förankrade riskhanteringsprocesser. Skadeförsäkringsverksamhet går ut på att överföra risk från försäkringstagaren till försäkringsgivaren. LÖF tar in premier från ett antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om en försäkrad skadehändelse inträffar. Rörelseresultatet beror till största delen på det försäkringstekniska resultatet och till mindre del på avkastningen på placeringstillgångarna. Korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för det försäkringstekniska resultatet. Placeringsverksamheten fokuserar på en god och säker avkastning och kontroll av risker. Då en stor del av försäkringspremierna kommer att utbetalas till försäkringstagarna som framtida skadeersättningar, måste det säkerställas att det finns tillräckligt med tillgångar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Skillnaden i duration mellan skulder och placeringstillgångar kontrolleras och hanteras kontinuerligt. Överskottskapital placeras i en diversifierad portfölj för att öka totalavkastningen.

Metoder för riskhantering och kontroll

Finansinspektionen har i de allmänna råden om styrning och kontroll dragit upp riktlinjer för finansiella företags hantering och kontroll av risker. Viktiga funktioner i detta arbete är bolagens interna regler och riskkontroll samt funktionen för självständig riskkontroll. Styrelsen för LÖF har i enlighet med råden fastställt policy och instruktioner för självständig riskkontroll samt inrättat en intern funktion för detta. Funktionen ska:

- ta fram underlag som ger en allsidig och saklig bild av bolagets samlade riskbild
- analysera utvecklingen av bolagets samlade risk
- föreslå förändringar i styrdokument och processer som funktionens iakttagelser ger upphov till.

Deltagarna i funktionen har kunskap om centrala riskområden inom bolagets verksamhet. Den interna riskfunktionen kompletteras av en extern funktion för hantering och kontroll av risker. Den externa funktionen gör egna granskningsinsatser på uppdrag av den verkställande direktören samt kontrollerar övergripande bolagets interna hantering och kontroll av risker. Riskkontrollfunktionerna rapporterar till styrelsen samt delger organisationens medarbetare sina iakttagelser.

Försäkringsrisker

Försäkringsverksamheten

Bolaget får icke för egen räkning, vad avser ersättning enligt patientskadlagen (1996:799), iklåda sig ansvarighet som bedöms kunna leda till att bolagets skadekostnad överstiger något av följande belopp, nämligen för varje skadehändelse 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller när ersättningen bestäms samt för varje skadad patient 200 gånger detta basbelopp för varje skadehändelse. För att tillförsäkra patient som fått kroppsskada/personskada en skälig levnadsstandard kan LÖFs styrelse medge att ex gratia överskrida maximibelopp i försäkringsvillkor och lagstiftning. För skador där vållande enligt skadeståndslagen (1972:207) fastställts får bolaget iklåda sig ansvarighet för fastställt skadeståndsbelopp utan återförsäkring. Bolaget har ingen återförsäkring.

Försäkringstagarna faktureras en premie som ska täcka bolagets kostnader samt bidra till uppbyggnad av kapitalbasen för att möta solvenskrav. Om sådan premieinbetalning visar sig otillräcklig äger LÖF enligt försäkringsavtalen med respektive landsting rätt att fakturera tilläggspremie under löpande kalenderår, dock högst en gång per kalenderår. I bolagsordningen anges att delägarna (landstingen) svarar som juridiska personer var för sig för bolagets förbindelser, envar till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie han haft att erlägga under det år förlusten uppkommit.

LÖF har en fordran på landstingen. Landstingen bekräftar motsvarande skuld vid varje årsbokslut. Beslut har under året tagits om att formalisera denna fordran med reverser from 2011 samt att ej låta fordran mot landstingen öka ytterligare. Fordran på landstingen redovisas i Tillgångsslag 5 (riskfri placering) då landstingen är rättssubjekt jämförbara med svenska Staten, svenska kommuner, etc. Landstingen som försäkringstagare är säkra betalare. De har en i regeringsformen fastställd egen beskattningsrätt och kan inte komma på obestånd.

Som försäkringsrisker kategoriseras nedan teckningsrisk, avsättningsrisk och koncentrationsrisker.

Teckningsrisk

Teckningsrisken hänför sig till prissättningen av försäkringsavtal och den inneboende osäkerhet som är förenad med dessa avtal. För att säkerställa att försäkringspremierna täcker de framtida skadeersättningarna, är en korrekt uppskattning av den förväntade omfattningen och frekvensen av försäkringsskadorna av yttersta betydelse. Skadekostnaderna kan avvika från den förväntade nivån eftersom risk är en inneboende del av skadeförsäkringsverksamhet, t.ex. på grund av enstaka stora skador eller ändringar i beräkningspraxis till följd av rättslig prövning.

Bolaget är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Försäkringarna tecknas direkt med försäkringstagarna utan inblandning av försäkringsmäklare. Enligt teckningspolicyn får LÖF endast meddela ansvarighetsförsäkring (patientförsäkring) till landstingen. LÖF följer detaljerade interna riktlinjer för att sä-

kerställa riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas samt specificera vilka försäkringsbelopp och definiera vilka typer av risker som får accepteras. Försäkringsbeståndet är stabilt och premiesättningen baseras på långvarig statistik.

En känslighetsanalys av teckningsrisken per 31 december 2010 visas i tabell 1.

Tabell 1 Känslighetsanalys, teckningsrisk

Inverkan på vinst före skatt (mkr)	2010	2009
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 9,8	+/- 6,5
1 % förändring i premienivån	+/- 9,7	+/- 9,5
1 % förändring i skadefrekvensen	+/- 8,2	+/- 6,1

Avsättningsrisk

Med avsättningsrisk avses risken att de försäkringstekniska avsättningarna är otillräckliga. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innehåller alltid en viss grad av osäkerhet eftersom avsättningarna representerar en uppskattning av framtida skadeersättningar.

Avsättningsrisken hanteras främst genom vedertagna aktuariella metoder liksom av en kontinuerlig uppföljning av anmälningar och skadekostnadsutveckling. LÖFs aktuarie har ansvaret att ta fram och presentera riktlinjer för hur de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas samt att utvärdera om de totala avsättningarnas nivå är tillräcklig i förhållande till den fastställda policyn. Aktuarien upprättar rapporter om de försäkringstekniska avsättningarnas tillräcklighet, som lämnas till styrelsen och LÖFs verkställande direktör.

Bedömningarna grundar sig på de fakta och data om historiska skador som är kända och tillgängliga på balansdagen. Därutöver beaktas trender i skadekostnadsutvecklingen, nivån för oreglerade skador, ändrad lagstiftning, rättsfall och ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna metoder i kombination med prognoser över antal skador och genomsnittliga skadekostnader.

En känslighetsanalys av avsättningsrisken per 31 december 2010 visas i tabell 2.

Tabell 2 Känslighetsanalys, avsättningsrisk

Risk:	Dödlighet
Portfölj:	Livräntor
Förändring i riskparametrar:	Förväntad livslängd ökad med 1 år
Ökning FTA mkr 2010	10,8
Ökning FTA mkr 2009	10,4

Koncentrationsrisker

LÖF försäkrar undvikbara skador uppkomna vid andstaden bedriven hälso- och sjukvård enligt vad som stadgas i patientskadlagen. Risken mäts genom analys av historiska händelser och studier av exponerade försäkringsvärden. Enligt patientskadagens § 11 är ersättning för varje skadehändelse begränsad till 1 000 gånger gällande basbelopp = 42,4 mkr år 2010 (42,8 mkr år 2009). Om

ansvarighetsbeloppet inte räcker till gottgörelse åt dem som är berättigade till ersättning nedsätts deras ersättningar med samma kvotdel.

Om det efter inträffat skadefall kan befaras att nedsättning fordras, kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordna att ersättningen tillsvidare skall lämnas endast med viss kvotdel.

Finansiella risker

Placeringsverksamheten

Bolagets tillgångar utgörs i huvudsak av fordran på försäkringstagarna. För övriga placeringstillgångar anger bolagets placeringsriktlinjer att placeringar allmänt endast tillåts i räntebärande värdepapper och realränteobligationer enligt särskild specifikation. Dessa värdepapper ska vara föremål för regelbunden notering på marknadsplats som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Målet med placeringsverksamheten i LÖF, vad avser placeringstillgångar, är att uppnå högsta möjliga avkastning med en godtagbar risknivå. LÖF ska därmed ha en tillräcklig solvenskvot och tillsammans med sina fordringar på landstingen tillräckliga och strukturellt lämpliga placeringar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. De huvudsakliga riskerna inom placeringsverksamheten är att placeringarnas värde sjunker och att avkastningen är lägre än vad de försäkringstekniska avsättningarna kräver. LÖF begränsar dessa risker genom att i så stor utsträckning som möjligt diversifiera placeringsportföljen genom att investera i olika instrument och emittenter.

För att minska riskerna ytterligare anges att högst 120 mkr får placeras i enskild motpart då placeringstillgångarna uppgår till 600 mkr. Om tillgångarna är lägre är maxgränsen 100 mkr. Placeringsriktlinjerna medger en genomsnittlig löptid på högst tre år för att minska ränterisker. Placeringarna innehåller till förfall. För att minska kreditrisker får placeringar endast ske med angivna typer av externa motparter och för varje typ av motpart med angivet maximalt belopp av hela kapitalet. Lägsta rating är K1 (korta) eller BBB+ (långa placeringar).

Fram till våren 2008 tillät placeringspolicyn strukturerade instrument inom vissa angivna limiter och villkor. De strukturerade instrument som finns i LÖFs portfölj skulle behållas till instrumentens förfalldag. Vid årsskiftet finns två kvar med ett totalt nominellt värde om 10 mkr. Båda förfaller under första halvåret 2011.

Fördelningen avseende finansiella tillgångar och skulder redovisas i tabell 3.

Tabell 3 Finansiella tillgångar och skulder (kkkr)

Tillgångar	2010-12-31	2009-12-31
Bokfört värde:		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	991 978	558 147
Fordringar avseende direktförsäkring, försäkringstagare	6 000 000	6 000 000
Övriga fordringar	516	57
Kassa och bank	18 454	20 157

Som finansiella risker kategoriseras nedan marknads-, kredit- och likviditetsrisker.

Marknadsrisker

Förändringar i räntesatser samt förändringar i volatilitet påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar. LÖF har räntebärande tillgångar i form av obligationer och andra räntebärande värdepapper samt kassa och bank.

Utländsk valuta

Bolagets åtagande är i svenska kronor och bolagets placeringar är i svenska kronor.

Ränterisk

För att tillförsäkra bolaget tillräckligt med likvida medel har placeringstillgångarna en differentierad förfallostruktur. Tillgångar motsvarande skuldtäckningskravet är placerade så att de uppfyller Försäkringsrörelselagens krav i detta avseende.

Marknadsrisker i placeringsverksamheten

Bolagets placeringsverksamhet uppnådde under 2010 en totalavkastning på 1,74 %. Placeringstillgångarna ökade med 422 318 kkr.

De finansiella tillgångarna, utöver fordran på de försäkrade landstingen, var till 100 % placerade i räntebärande tillgångar per den 31 december 2010. Därmed kommer förändringar i räntor att ha en påverkan på marknadsvärdena i placeringstillgångarna. Känslighetsanalys av ränterisk enligt nedan.

Tabell 4 Känslighetsanalys, ränterisk på eget kapital.

Effekten på eget kapital av en procentenhets ökade marknadsräntor: -15 756 kkr (-8 657 år 2009)		
Stresstest ¹ : 1,61 %		
Placeringstillgångarnas fördelning:	2010	2009
Penningmarknadsinstrument	20 %	7 %
Obligationer	80 %	93 %
Summa	100 %	100 %

¹Stresstest innebär en beräknad procentuell reduktion av kapitalbasen (eget kapital, säkerhetsreserven och övervärden i placeringstillgångarna) som effekt av den samtidiga reduktionen i marknadsvärdet av placeringstillgångarna.

Marknadsrisk i försäkringsverksamheten

Försäkringstekniska avsättningar kan indelas i avsättningar för ej intjänade premier, kvardröjande risker och oreglerade skador. Per den 31 december 2010 uppgick nettoavsättningarna för ej intjänade premier och kvardröjande risker till 0 kkr, medan avsättningarna för oreglerade skador uppgick till 6 035 mkr. De försäkringstekniska avsättningarna, med undantag av livräntor, redovisas i nominella belopp i balansräkningen. Ur redovisningssynpunkt är LÖF därmed endast exponerat för förändringar i den framtida inflationen. Det ekonomiska värdet av dessa avsättningar, det vill säga nuvärdet av framtida försäkringsersättningar, exponeras däremot för förändringar i ränteläget. Avsättningarnas duration beror på typ av försäkring. Den totala durationen för alla försäkringstekniska avsättningar är omkring 9,29 år. Livräntorna och potentiella förändringar i diskonteringsräntan påverkar de försäkringstekniska avsättningarna.

LÖF tecknar försäkringsavtal endast i Sverige.

Tabell 5 Duration av försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador

	2010	2009
Ansvar	9,29 år	10,26 år

Kreditrisk

Kreditrisk avser resultatsvängningar beroende på att utgivare eller motparter inte uppfyller sina förpliktelser och består av motparts-, lands- och avvecklingsrisker.

Kreditrisk i placeringsverksamheten

Tabell 6-7 visar räntebärande placeringar per sektor samt kreditbetygklass. Exponeringarna är primärt indelade efter utgivare och motparter. Tabell 8 visar exponeringen av LÖFs obligationer och andra räntebärande värdepapper indelade per tillgångsklass.

Tabell 6 Räntebärande placeringar per sektor

	2010	2009
Bank	28 %	28 %
Företag	57 %	54 %
Offentlig sektor	15 %	18 %
Summa	100 %	100 %

Tabell 7 Räntebärande placeringar per kreditbetyg (Standard & Poors och Moody's)

	2010	2009
Stat	17 %	11 %
Kommun	15 %	20 %
AAA	16 %	21 %
AA-A	27 %	30 %
A-	13 %	18 %
BBB+	10 %	- %
Ingen rating	2 %	- %
Summa	100 %	100 %

Tabell 8 Exponering räntebärande placeringar

	2010	2009
<i>Obligationer</i>		
Bank	35 %	31 %
Företag	52 %	50 %
Offentlig sektor	13 %	19 %
Summa	100 %	100 %
<i>Penningmarknadsinstrument</i>		
Företag	74 %	100 %
Offentlig sektor	26 %	- %
Summa	100 %	100 %

Kreditrisk i försäkringsverksamheten

Några kreditrisker i återförsäkringsverksamheten föreligger inte eftersom LÖF inte har någon avgiven återförsäkring. Avseende fordran direktförsäkringsverksamheten, se separat beskrivning.

Likviditetsrisk

I vid mening handlar likviditetsrisk om tillgång till finansiering. Om en likviditetsrisk realiseras kan detta ofördelaktigt påverka den ordinarie affärsverksamheten och i yttersta fall även riskera förmågan att uppfylla de dagliga betalningsåtagandena.

Tabell 9 Fördelning av avsättningar för oreglerade skador per utbetalningsperiod.

	2010	2009
-3 år	18 %	18 %
4-10 år	38 %	38 %
11- år	44 %	44 %

Operativa risk

Operativa risker definieras som interna och externa risker som främst är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet. Riskerna indelas i följande områden:

- IT- och systemrisk: Risker förenade med drift, tillgänglighet, sekretess, spårbarhet, utveckling och bristande systemstöd.
- Personrisk: Risker förenade med bristande kompetens, mänskliga fel, intern brottslighet, nyckelpersoner, ledning och kultur.
- Process- och organisationsrisk: Risker förenade med bristande processer, rutiner och organisation.
- Externa risk: Risker förenade med händelser i omvärlden och företagets förmåga att följa tillämpliga lagar och regler.

Operativa risker skulle kunna medföra till exempel ersättningsanspråk, uteblivna intäkter eller merkostnader i samband med verksamhetsavbrott eller felaktig risk- och resultatinformation. LÖF använder en självvärderingsmetod för att kartlägga sina risker, deras sannolikhet och betydelse. I samband med detta utvärderas kontroller i administrativa system och rutiner samt instruktioner. Riskindikatorer

används för att beskriva förändringar i riskläget. Exempel på riskindikatorer är kundklagomål och långtidssjukfrånvaro.

Interna risker

Bolagets riskhanteringsgrupp har under 2010 tagit fram en PM "Operativa risker vid LÖF". I denna PM listas ett antal generella risker, samt nyckelpersoner och deras respektive back up. Bolaget har under 2010 haft en IT-incident där data förlorades. Bolaget har kunnat återställa det mesta av dessa data. Denna incident är rapporterad till Finansinspektionen. Under 2011 kommer en krisplan att utarbetas samt en katastrofövning att genomföras.

Externa risker

Solvens 2

Ett nytt solvensregelverk (Solvens 2) för den europeiska försäkringsbranschen är under utveckling och beräknas införas hösten 2012. Detta kommer till större utsträckning ge incitament till försäkringsbolagen att fokusera på riskstyrning. Solvens 2 innebär ett nytt sätt att beräkna kapitalkrav, baserat på risk istället för volym. Regelverket kommer dessutom omfatta hur försäkringstekniska avsättningar och kapitalbasen beräknas, samt vilka krav som kommer ställas på bolagsstyrning, riskkontroll, riskhantering och transparens. När Solvens 2-regelverket träder i kraft ska bolagen beräkna solvenskapitalkravet med antingen en standardmodell som är gemensam för alla bolag eller med en intern modell som är skräddarsydd för bolaget.

2008 lät LÖF två aktuarier, var för sig, analysera vad Solvens 2 skulle innebära med dåvarande standardmodell (QIS 4). Båda kommer då fram till att LÖF skulle behöva ca 1 400 mkr i kapital om solvensreglerna tillämpats på 2007 års förhållanden. Av analyserna framkom att de dominerande riskerna för LÖF är premie- och reservsättningsriskerna.

LÖF påbörjade 2009 utvecklingen av en partiell intern modell som presenterades för Finansinspektionen i februari 2010. LÖF har bara en försäkringsprodukt, patientförsäkringar. Modellen går i korthet ut på att differentiera bolagets skadestock med avseende på skadors svårighetsgrad för att härigenom få en mer korrekt beräkning av bolagets premie- och reservsättningsrisker. Övriga risker avser LÖF beräkna enligt standardmodellen. Finansinspektionen ställde sig positiva till det presenterade förslaget och rådde LÖF att anmäla att man avser utveckla en intern modell som därmed om den godkänns kan tillämpas från när solvensreglerna träder i kraft 2012.

Under 2010 deltog LÖF i kvantitativ förstudie 5 (QIS 5).

Ny Patientsäkerhetslag från 2011

Lagen innebär bland annat utökad upplysningsskyldighet från vårdgivare till patient och närstående vid vårdskada. Under de senaste 10 åren har anmälningarna ökat med i snitt 1-2 % per år. Den nya lagen skulle kunna medföra en accelererad ökningstakt.

Noter till resultat- och balansräkning

	2010	2009
Not 4 Premieinkomst	975 000	950 000
Avser direktförsäkring i Sverige.		
Not 5 Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	16 699	21 356
Kapitalavkastningen överförd till försäkringsrörelsen baseras på en kalkylränta som motsvaras av en direktavkastning om 1,95 % (2,74 %) dock max totalavkastningen.		
Not 6 Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		
Utbetalda försäkringsersättningar	-421 326	-406 233
Driftskostnader för skadereglering	-119 568	-126 136
Summa utbetalda försäkringsersättningar	-540 894	-532 369
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-300 000	-120 532
	-840 894	-652 901
Not 7 Driftskostnader		
Administration	-22 557	-22 302
Driftskostnaderna delas in i följande funktioner:		
Skadereglering, enligt not 6	-119 568	-126 136
Administration	-22 557	-22 302
Finansförvaltning, enligt not 9	-719	-670
	-142 844	149 108
varav:		
Personalkostnader	-81 147	-5 009
Lokalkostnader	-12 310	-828
Avskrivningar	-377	-98
Skadereglering	-	-126 136
Övrigt	-49 010	-17 037
Summa driftskostnader	-142 844	-149 108
Operationella leasingavtal		
Operationell leasing där LÖF är leasingtagare avser i huvudsak kostnader för lokaler och kontorsutrustning.		
<i>Totala framtida minimileasingavgifter</i>		
Förfallotidpunkt		
0-1 år	10 739	894
1-5 år	15 419	2 252
Summa	26 158	3 146
Totala leasingavgifter under perioden	10 765	894
Varav variabla avgifter	-	-

Not 8	Kapitalavkastning, intäkter	2010	2009
	Ränteintäkter:		
	Obligationer och andra räntebärande papper	19 176	22 063
	Övriga ränteintäkter	465	42
		19 641	22 105
Not 9	Kapitalavkastning, kostnader		
	Kapitalförvaltningskostnader	-719	-670
	Räntekostnader	-6	-21
	Realisationsförlust aktier och andelar	-2 058	-
	Övriga finansiella kostnader	-159	-58
		-2 942	-749
Not 10	Skatt på årets resultat		
	Aktuell skatt	-1 700	-26
	Uppskjuten skatt	-	-
		-1 700	-26
	Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats		
	Resultat före skatt	1 700	26
	Skatt enligt gällande skattesats 26,3%	-447	-7
	Netto av ej avdragsgilla/ej skattepliktiga poster	-1 253	-19
	Redovisad skattekostnad	-1 700	-26
Not 11	Aktier och andelar i koncernföretag	-	11 513

Avser 1 000 aktier i PSR Personskadereglering AB 556508-5783, som ägdes till 100 % och har säte i Stockholm. Bolaget har likviderats 2010 enligt lämnad information i förvaltningsberättelsen.

Not 12 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2010	2010	2010	2009	2009	2009
	Upplupet	Verkligt	Bokfört	Upplupet	Verkligt	Bokfört
	anskaff-	värde	värde	anskaff-	värde	värde
	nings värde			nings värde		
Noterade värdepapper						
Svenska kommuner	149 500	149 942	149 500	120 019	121 868	120 019
Övriga svenska emittenter	697 611	701 691	697 611	323 332	328 847	323 332
Övriga utländska emittenter	144 867	144 608	144 867	114 796	116 394	114 796
Totalt Noterade värdepapper	991 978	996 241	991 978	558 147	567 109	558 147
Onoterade värdepapper	-	-	-	-	-	-
Totalt Onoterade och Noterade värdepapper	991 978	996 241	991 978	558 147	567 109	558 147

Not 13 Materiella tillgångar

	2010	2009
Ingående anskaffningsvärden	329	1 162
Inköp	1 867	-
Försäljningar/Utrangeringar	-	-833
Utgående anskaffningsvärden	2 196	329
Ingående avskrivningar	211	947
Avskrivningar	377	97
Försäljningar/Utrangeringar	-	-833
Utgående avskrivningar	588	211
Bokfört värde	1 608	118

Not 14 Avsättning för oreglerade skador

Skadeförsäkring		
Inträffade och rapporterade skador	3 320 000	3 118 000
Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 475 000	2 387 000
Driftskostnader för skadebehandling	240 000	230 000
Utgående balans för oreglerade skador	6 035 000	5 735 000
Skadeförsäkring		
IB Inträffade och rapporterade skador	3 118 000	2 954 468
IB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 387 000	2 446 000
Driftskostnader för skadebehandling	230 000	214 000
Summa	5 735 000	5 614 468
Förändring Inträffade och rapporterade skador	202 000	163 532
Förändring Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	88 000	-59 000
Förändring Driftskostnader för skadebehandling	10 000	16 000
Summa	300 000	120 532
UB Inträffade och rapporterade skador	3 320 000	3 118 000
UB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 475 000	2 387 000
UB Driftskostnader för skadebehandling	240 000	230 000
UB för oreglerade skador totalt	6 035 000	5 735 000

Avsättning för oreglerade skador görs i enlighet med av aktuarie varje år uppdaterade instruktioner för reservsättning av till bolaget anmälda skador. Uppföljning av anmälda skador och av den beräknade skadekostnaden för försäkringsfall görs stickprovsmässigt två gånger per år samt kontinuerligt av aktuarie som också fastställer den beräknade skadekostnaden för varje försäkringsår.

I ”Avsättning för oreglerade skador” ingår även avsättning för framtida utbetalningar avseende ex gratia åtagandet för Hepatit C med ett belopp om 4 825 (6 018) kkr, vilket medför en förändring i avsättningen för oreglerade skador på -1 193 (550) kkr.

Not 15 Skadekostnadsutveckling

Skadeår	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
mkr							
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (Brutto)	494	582	609	640	644	633	
Ett år senare	549	574	612	588	611		
Två år senare	547	583	580	560			
Tre år senare	553	543	535				
Fyra år senare	530	540					
Fem år senare	529						
Uppskattad slutlig skadekostnad per 2010-12-31	529	540	535	560	611	633	3 408
Ack. Utbetalda skadeersättningar	188	165	139	94	43	5	634
Avsättning upptagen i balansräkning	341	375	396	466	568	628	2 774
Avsättning tidigare år							3 021
Skadebehandlingsreserv i slutet av skadeåret (Brutto)							240
Total avsättning i balansräkningen							6 035

I avsättningen för oreglerade skador ingår avsättning för livräntor. Försäkringsförbundets kapitaliseringstabeller används för framräkning av kapitalvärden. Tabellerna är diskonterade och innehåller dödlighetsantaganden. Två kapitaliseringstabeller används beroende på när livräntan fastställts. Dels 2005 års grunder med en realränta om 1,5 % för livräntor fastställda fr.o.m. 2004. Dels 1973 års grunder för tidigare fastställda med en realränta de 10 första åren om 1,5 % och därefter -1 %. Avsättningen avseende fastställda livräntor uppgick till 1 124 (1 046) mkr.

Kommentar

LÖF:s ansvarighet begränsas av vad som stadgas i Patientskadelagen, d.v.s. för en och samma händelse är maximala ersättningen begränsad till 1 000 gånger gällande prisbasbelopp och för enskild ersättningsberättigad till 200 gånger gällande prisbasbelopp.

Not 16 Övriga skulder

	2010	2009
Leverantörsskulder	7 142	689
Skatteskulder	1 694	65
Skuld till koncernföretag	-	14 995
Övriga skulder	1 332	202
	10 168	15 951

Not 17 Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt

Fordringar på försäkringstagare	6 000 000	6 000 000
Andra finansiella placeringstillgångar	427 349	100 000
	6 427 349	6 100 000

Not 18 Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar

	2010	2009
Medelantal anställda		
Totalt	112	6
varav kvinnor	75	3
varav män	37	3

Samtliga anställda är kontorstjänstemän anställda i Sverige. Ökningen av medelantal anställda utgörs främst av övertagen personal från det tidigare dotterbolaget PSR. Medelantal anställda föregående år inklusive det övertagna dotterbolaget PSR var 107, varav 67 var kvinnor.

Könsfördelning i företagsledning		
Styrelsen (exklusive arbetstagarrepresentanter)	7	9
varav kvinnor	4	3
varav män	3	6
Ledande befattningshavare	7	1
varav kvinnor	2	-
varav män	5	1

Antalet styrelseledamöter föregående år inklusive det övertagna dotterbolaget PSR var 14, varav 4 var kvinnor. Ledande befattningshavare föregående år inklusive det övertagna dotterbolaget PSR var 7, varav 2 var kvinnor.

Sjukfrånvaro %		
Total sjukfrånvaro som andel av ordinarie arbetstid	5,21	
Andel sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	2,85	
Sjukfrånvaro kvinnor	5,70	
Sjukfrånvaro män	4,21	
Sjukfrånvaro för personal yngre än 30 år	4,10	
Sjukfrånvaro för personal 30 - 49 år	2,60	
Sjukfrånvaro för personal äldre än 50 år	10,01	

Sjukfrånvaro för 2009 anges ej då bolaget hade färre än 10 anställda.

Löner och andra ersättningar		
Styrelse	408	221
VD:ar	1 289	1 353
Övriga anställda	49 245	3 116
Sociala avgifter, varav pensionspremie 8 700 (167)	25 832	949
	76 774	5 639

Ökningen av löner och andra ersättningar jämfört mot föregående år utgörs främst av övertagande av det tidigare dotterbolaget PSR och dess personal. De totala redovisade löner och ersättningarna för det tidigare dotterbolaget var 72 909 (76 774 ovan) kkr, varav styrelse ersättning uppgick till 139 (408 ovan) kkr, verkställande direktörens ersättning uppgick till 2 622 (1 289 ovan) kkr och övriga anställda 44 669 (49 245 ovan) kkr.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningar och övriga förmåner

	Styrelse- arvode/Lön	Förmåner	Pension	Övrig ersättning	Summa
Styrelsens ordförande: Karin Christensson	48				48
Styrelseledamöter:					
Stefan Ackerby	26				26
Henrik Lundin	26			22	48
Barbro Naroskyin	26				26
Helena Thunander Holmstedt	13				13
Marie-Louise Zetterström	26				26
Lars Olof Rönnqvist	26				26
Peter Rönnerfalk	12				12
Jan Grönlund	12				12
Lars Andåker, tom mars	6			165	171
Verkställande direktörer:					
VD Lars Andåker, from apr	1 207	66	752		2 025
VD Agneta Peterz, tom mars	82		58	281	421
Andra ledande befattningshavare (6 st)	4 744	106	1 483		6 333

Principer för fastställande av ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till styrelseledamöter beslutas årligen av bolagsstämman. Styrelsearvoden utgår inte till i bolaget anställda personer. Ersättning till verkställande direktören fastställs av bolagets styrelse. Ledande befattningshavare utgörs av styrelse, verkställande direktör och bolagets ledningsgrupp. Ersättningen till verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare utgörs av fast lön, övriga förmåner och pension. Ersättningen fastställs enligt marknadsmässiga principer. Det finns inga rörliga ersättningar till ledande befattningshavare. Ett dokument som uppfyller kraven i FFFS 2009:7 Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i försäkringsföretag kommer att finnas tillgängligt på bolagets hemsida i samband med att årsredovisningen för 2010 fastställs.

Arvode till styrelseordförande uppgår till 23,5 kkr för första halvåret 2010 och 24,5 kkr för andra halvåret 2010. Arvode till övriga styrelseledamöter uppgår till 12,5 kkr för första halvåret 2010 och till 13 kkr för andra halvåret 2010. Övrig ersättning till Henrik Lundin utgörs av fakturerat konsultarvode inklusive moms avseende insatser inom skaderegleringsverksamheten. Övrig ersättning till Lars Andåker utgörs av arvode för tiden innan han tillträdde som verkställande direktör.

LÖF har under 2010 haft två verkställande direktörer, Agneta Peterz, januari-mars och Lars Andåker april-december. Verkställande direktör Agneta Peterz är anställd av

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL och har därmed lön från sin arbetsgivare. Därutöver har hon uppburit lön och pension direkt från LÖF under sin period som verkställande direktör i bolaget. Administrationsarvode till SKL utöver ovan angivna lön till Agneta Peterz uppgår för helåret 2010 till 812 kkr varav 281 kkr avser januari till mars 2010.

Pension

För verkställande direktör Agneta Peterz betalades en pensionsförsäkring motsvarande 35 % på lön, inbetalningen har kostnadsförts i sin helhet under 2010 varför denna är högre än 35% av lönen. Verkställande direktör Lars Andåkers pensionsålder är 65 år. Pensionen är en premiebestämd pension. Den årliga kostnaden för pensionen uppgår till 68 kkr per månad samt sjukförsäkring totalt ca 75 kkr i månaden. Premien betalas längst tom månaden före Lars Andåker fyller 65 år. Andra ledande befattningshavare omfattas i likhet med övriga anställda av pensionsvillkor enligt kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet, vidare beskrivet under not 1 Redovisningsprinciper.

Avgångsvederlag

Verkställande direktör Lars Andåker har ett avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön. Avtalet med verkställande direktören löper med en uppsägningstid från bolagets och verkställande direktörens sida på sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida och vid egen uppsägning har andra ledande befattningshavare tre till sex månaders uppsägningstid.

Not 19 Arvoden till revisorer

Revision

Ernst & Young AB

Lekmannarevisor

Konsulttjänster

Ernst & Young AB

	2010	2009
	-255	-255
	-14	-9
	-269	-264
	-	-141

Not 20 Upplysningar om närstående

Som närstående definieras styrelseledamöter och ledningspersoner och deras nära familjemedlemmar. Inga väsentliga transaktioner utöver de som anges i not 18 finns. Som närstående parter räknas inte bolagets ägare som har styrelserepresentation. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna. Verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer. Den vinst som uppkommer återförs till försäkringstagarna och de försäkrade.

Stockholm den 25 mars 2011

.....
Karin Christensson, Ordförande

.....
Stefan Ackerby

.....
Henrik Lundin

.....
Marie Louise Zetterström

.....
Barbro Naroskyin

.....
Lars-Olof Rönnqvist

.....
Helena Thunander Holmstedt

.....
Nicoline Pålsson, Arbetstagarrepresentant

.....
Kerstin Winberg, Arbetstagarrepresentant

.....
Lars Andåker, Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den

.....
Ernst & Young AB
Göran Abrahamson
Auktoriserad revisor

Min granskningsrapport har avgivits den

.....
Levi Eckeskog
Lekmannarevisor

Styrelse, revisorer och företagsledning

Styrelse

Ordinarie ledamöter valda av bolagsstämman

Christensson, Karin, ordförande	Hälso- och sjukvårdsdirektör Region Skåne
Ackerby, Stefan	Biträdande Chefekonom Sveriges Kommuner och Landsting
Lundin, Henrik	Senior advisor
Naroskyin, Barbro	Landstingsdirektör Landstinget i Östergötland
Rönnqvist, Lars-Olof	Hälso- och sjukvårdsdirektör Västra Götalandsregionen
Zetterström, Marie-Louise	Verkställande direktör Förenade Liv
Thunander Holmstedt, Helena	Finanschef Stockholms Läns Landsting
Pålsson, Noline	Arbetstagarrepresentant
Winberg, Kerstin	Arbetstagarrepresentant

Revisorer

Ordinarie revisor vald av bolagsstämman

Ernst & Young AB	representeras av Göran Abrahamsson Auktoriserad revisor
------------------	---

Lekmannarevisor vald av bolagsstämman

Eckeskog, Levi	Boxholm
----------------	---------

Lekmannarevisorsuppleant vald av bolagsstämman

Martinsen, Jan-Erik	Tvååker
---------------------	---------

Företagsledning

Andåker, Lars	Verkställande direktör
---------------	------------------------

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag

Org.nr 516401-8557

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag för räkenskapsåret 2010. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att lagen om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 28 mars 2011

Ernst & Young AB

Göran Abrahamsson
Auktoriserad revisor

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags lekmannarevisor

Till

Bolagsstämman i
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag
Organisationsnummer 516401-8557

Granskningsrapport avseende räkenskapsåret 2010

Jag, av bolagsstämman utsedd lekmannarevisor, har granskat Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags verksamhet under räkenskapsåret 2010.

Granskningen har utförts enligt vad som stadgas i försäkringsrörelselagen om lekmannarevisor och god revisionssed.

Granskningen har visat på genomgående positiv hantering av interna och externa angelägenheter.

Jag bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit god.

Boxholm 2011-03-28

Levi Eckeskog